

щение. Че нашата мисъл е върна, това се доказва наново от министъра на нар. просвещение, Ал. Цанковъ, който искаше да отнеме напълно правото на учил. н-во да назначава учителитъ и да го предаде въ ржцетъ на своитъ прѣки органи.

Само социалистическата партия по онова време заговори ясно и открито противъ предложението на Др. Цанковъ. Тя устрои протестационни събрания, писа въ своя печатъ и енергично агитира за провалянето му. Но нейното положение спрѣмо това предложение бѣ класово противопоставяне и обхващаше онова на учителството, произхождаше отъ тѣсното му професионално гледище. Това бѣ едно излишно доказателство, че *интереситъ на народното учителство се включватъ само въ онѣзи на пролетариата, и че то, освенъ на собствената си професионална борба, може да разчита само на работническата партия, като класова представителка на пролетариата.* Масата отъ съюзното учителство не можа да извлѣче нуждната поука отъ това поведение на социалдемократическата партия. И не можеше Съюзътъ иначе да постъпи, като се има предъ видъ, че идеологията му бѣ чужда на пролетарското му битие. При все това, частъ отъ учителството, макаръ и малка, съумъ да извлече ценна поука отъ събитията около Цанковото предложение.

Преди да разгледаме появата на общодѣлството и радикалдемократизма въ учителското движение, ние ще направимъ едно отклонение, за да опишемъ на кратко появата на Класния Учителски Съюзъ.

V

Основаване на „Съюза на учителитъ отъ прогимназиитъ, срѣднитъ и висши училища въ България“ *)

Основнитъ учители вече 8 години живѣха своя организационенъ животъ, и то доста интензивенъ и буренъ, а учителитъ въ гимназиитъ и непълнитъ срѣдни учебни заведения продължаваха да стоятъ инертни и апатични къмъ каквото и да е организация. На борбитъ въ БУС тѣ гледаха надменно и съ надсмѣшка. Безспорно е, че това държане на гимназиалнитъ учители имаше своитъ обективни причини: материално тѣ бѣха несравнено по-добре отъ основнитъ учители, работѣха при много по-добри трудови условия, не бѣха изложени на произволитъ на властта, а, освенъ това, и конкуренцията въ персонала на срѣдното училище почти липсваше, защото хората съ висше образование, които да заематъ учителски мѣста, бѣха още малко. „Назначавани отъ държавата, както и по-рано, за-

*) Бележка. Въ учредителния конгресъ съюзътъ е билъ нареченъ „Съюзъ на учителитъ при срѣднитъ пълни и непълни учебни заведения въ България“.